

РОЗВИТОК ЧИТАЦЬКОГО ІНТЕРЕСУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ДИТЯЧОЇ ПЕРІОДИКИ

Розвиток читацького інтересу учнів – велика, кропітка робота не лише бібліотекарів, які вивчають читачів безпосередньо у процесі роботи з ним, але й вчителів, що забезпечують формування зацікавленості та любові до друкованого слова.

Вивчення читацького інтересу фахівцями (М. Артем'євою, Д. Баликом, Л. Біленькою, Н. Вишинською, Е. Івановою та ін.) дали змогу виокремити наступні твердження [1: 55]:

- читацькі інтереси учнів проявляються, насамперед, у позитивному ставленні дітей до читання, у прагненні ознайомитися зі змістом твору, як джерелом нових знань і переживань;
- у читацькому інтересі виявляються пізнавальні, емоційні й вольові властивості;
- читацькі інтереси можуть мати епізодичний і стійкий характер: дитину потрібно захопити книгою або журналом настільки, щоб не читати їх було просто неможливо, а потім підтримувати стійкий інтерес до читання;
- віковий підхід до формування інтересу до читання і читацького інтересу як такого, передбачає не лише врахування тих особливостей, які яскраво проявляються на даному етапі вікового розвитку, але й опору на ті особливості, які ще не повністю виявилися на даній стадії розвитку, але формуватимуться у майбутньому;

Таким чином, залучення дітей до світу читання повинно відбуватися за допомогою їх активного ознайомлення з художньою літературою, новинками видавництва, а також періодичними виданнями.

Звертається увага на розвиток інтересу до читання молодших школярів і в навчальних програмах для початкової школи [2: 50; 3: 42]. З-поміж усієї багатоманітності дитячої літератури не оминається і періодика. Як ефективний засіб формування та розвитку читацького інтересу вона повинна відповідати певним вимогам.

Зокрема Н. Кіт виділяє такі обов'язкові фактори видань, орієнтованих на дітей [4]:

❖ Урахування інформаційного контексту, створюваного сучасними ЗМІ. Сучасна дитина перебуває у вирі інформаційних потоків – їй читають (чи вона вже сама читає) книжечки та журнали, вона слухає радіопередачі, дивиться теле- та відеопродукцію, інколи не розраховану на дитяче сприйняття. Нерідко така продукція є шкідливою за своїм характером. Звідси – потреба врахування інформаційного контексту, створюваного сучасними ЗМІ, що полягає насамперед у налагодженні тісного взаємозв'язку з популярними дитячими теле-, радіо-, відеотекстами та нейтралізації впливів патогенних текстів, продукованих тими ж ЗМІ.

❖ Унікальність і доцільність. Видання мусить займати свою нішу в системі дитячих журналів країни, не дублюючи жодного з них, і водночас заповнювати інформаційну прогалину в цій системі, надаючи їй відносної завершеності.

❖ Змістова насиченість – матеріал видання повинен відповідати інтересам читачів, бути інформаційно корисним та нести нові знання.

❖ Точне визначення читацької аудиторії – розробка концепції дитячого журналу передбачає насамперед точне визначення майбутньої читацької аудиторії. Характеризуючи призначення видання на першій чи останній сторінці журналу, потрібно подати лаконічний, але достатньо детальний психологічний портрет маленького читача, котрому адресоване це

видання, – що дасть змогу батькам (чи іншим особам, які виховують дітей) зробити оптимальний вибір у кожній конкретній ситуації.

❖ Урахування психологічних особливостей дитячого сприйняття і розуміння – моделювання читацької аудиторії є необхідною передумовою для врахування психологічних особливостей сприйняття і розуміння дошкільниками вербальної та візуальної інформації (зумовлених національною належністю, віком, статтю, соціально-екологічним контекстом виховання тощо).

❖ Дотримання основних дидактичних принципів – наочності (багатий ілюстративний матеріал), послідовності (зв'язок між попереднім і наступним номерами журналу), природовідповідності (гра та навчання як спосіб пізнання світу), активності та самодіяльності (не слід обминати індивідуальну діяльність дитини).

❖ Висока частота випуску – систематичність у випуску видань сприяє підсиленню читацького інтересу, розвиває "ефект очікування" (щонайменше журнал чи газета повинні виходити раз на два тижні).

Важливу роль серед факторів привертання уваги та розвитку читацького інтересу молодших школярів відіграє і зовнішнє оформлення газет та журналів. Так, за дослідженнями М. Карася, Чинниками привабливості читацького інтересу до періодичне видання є:

- а) діти;
- б) тварини;
- в) популярні, "зіркові" особистості;
- г) гумористичні ситуації;
- д) незвичні сюжети (за допомогою технічних засобів фотомайстра – кут зйомки, лінзи та ін.);
- е) гра кольорів [5].

Ці чинники справедливі для ілюстрування усіх шпальт видання. З огляду на те, що кожна сторінка повинна мати достатню кількість ілюстрацій,

кожний випуск періодичного видання може вимагати професійного художнього оформлення та до кількох десятків якісних фотознімків.

За нашими дослідженнями, сучасні періодичні видання для дітей загалом відповідають цим вимогам, проте достатня їх кількість ще потребує вдосконалення з боку змістового компонента та зовнішнього оформлення. З-поміж дитячих видань, що викликають найбільший читацький інтерес, варто відзначити такі журнали як "Стежинка", "Пізнайко від 6", "Барвінок", "Малеча", "Зернятко", "Клас" та ін.

Особливу роль у розвитку читацьких інтересів молодших школярів відіграють дитячі бібліотеки. Проведення бібліотечних уроків є одним із найбільш цікавих методів ознайомлення дітей з різними періодичними виданнями, сприяння їхній популяризації, розвитку читацького інтересу школярів. Так, в Кременській дитячій бібліотеці систематично проводиться бібліотечний урок "Подорож сторінками дитячої преси" [6]. Урок розпочинається розповіддю бібліотекаря про значення слів, "рубрика", "періодичні". Читачі ознайомлюються з правилами читання журналу. Силами бібліотекарів відбувається оформлення виставки нових дитячих періодичних видань. На таких уроках діти розповідають про свої улюблені журнали, зачитують найцікавіші рубрики.

Використані джерела та література:

1. Медведєва В.М., Пхайко К.М. Читацький інтерес як психолого-педагогічна проблема. // Медведєва В., Пхайко К. Книга і читання С. 55 – 60.// http://libportal.org.ua/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=16&Itemid=32.

2. Савченко О., Мартиненко В. Програма з читання для 1-2 класу початкової школи // Програми для середньої загальноосвітньої школи. 1-2 класи. – К.: Початкова школа, 2003. – С. 50 – 64.

3. Савченко О., Мартиненко В. Програма з читання для 3-4 класу початкової школи // Програми для середньої загальноосвітньої школи. 3-4 класи. – К.: Початкова школа, 2003. – С. 42 – 60.

4. Кіт Н. Український журнал для дошкільника: психологічні підстави та основні принципи розробки концепції видання // <http://www.journ.unit.kiev.ua>.

5. Карась М.А. Фотоілюстрації у друкованому виданні. // <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1272>

6. Кременська дитяча бібліотека // http://www.irp.lg.ua/content/topicpage/?category_id=328142930&item_id=1606618458